

Preventivní program školy

PPŠ

ZŠ Brodek u Přerova, okres Přerov

2022-2023

1. Základní identifikační údaje školy

Základní škola Brodek u Přerova, okres Přerov

Majetínská 275

Brodek u Přerova

751 03

IČO 741 842 13

telefon ředitelna: 581741140

telefon sborovna I.st. : 581 741 139

telefon sborovna II.st. : 581 277 893

školní mobil: 728 121 399

e-mail ředitelství a II. st.: zs.brodek@volny.cz

e-mail I.st.: zsbrodek1stupen@email.cz

datová schránka: axej6v6

ředitelka školy: Mgr. Jana Svobodníková

školní metodik prevence pro I.st.: Mgr. Zuzana Tesařová

školní metodik prevence pro II.st.: Mgr. Milan Vráblík

výchovná poradkyně: Mgr. Eva Králová

školní psychologka: Mgr. Magdaléna Krybusová

2. Školní poradenské pracoviště:

Mgr. Eva Králová – výchovná poradkyně

Pro rodiče: úterý, čtvrtek 7.00 – 7.30, sborovna II. st.

Pro žáky: pondělí, středa, pátek 7.00 – 7.30, sborovna II. st.

Mgr. Zuzana Tesařová - metodička prevence na I.st.

Pro rodiče i žáky: středa 7.00 – 7.30, sborovna I. st.

Mgr. Milan Vráblík – metodik prevence na II.st.

Pro rodiče i žáky: pondělí 7.15 – 7.40, ředitelna

Pro rodiče i žáky: čtvrtek 7.15 – 7.40, ředitelna

Mgr. Magdaléna Krybusová – školní psycholožka

I. st.

Středa 7.20 – 7.40, sborovna I. st.

Pátek 7.20 – 7.40, sborovna I. st.

II. st.

Středa 13.00 – 13.30, kabinet D

Pátek 13.00 – 13.30, kabinet D

3. Hlavní východiska pro zpracování minimálního preventivního programu

LEGISLATIVNÍ RÁMEC PRO OBLAST ŠKOLSKÉ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

aktualizace k 1. 9.2022

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 a Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 –2027
- Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 – 2021
- Krajský plán primární prevence rizikového chování v Olomouckém kraji na léta 2019 – 2022
- Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2019 -22

ZÁKONY

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, nabývá účinnosti dnem 1. října 2020, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 6, 81 a 83, které nabývají účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení. Ustanovení části první čl. I bodu 12 pozbývá platnosti dnem 30. září 2025.
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek – „Tabákový Zákon“
- Zákon č. 422/2003 Sb. o sociální potřebnosti – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách (novela zákona č. 482/1991 Sb.)
- Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí (více o ohlašovací povinnosti školy)
- Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 248/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 412/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j.: MŠMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních (č.j.: MŠMT 21291/2010-28) + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování:
 1. návykové látky
 2. rizikové chování v dopravě
 3. poruchy příjmu potravy
 4. alkohol
 5. syndrom CAN
 6. školní šikanování
 7. kyberšikana
 8. homofonie
 9. extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
 10. vandalismus
 11. záškoláctví
 12. krádeže
 13. tabák
 14. krizové situace spojené s násilím
 15. netolismus
 16. sebepoškozování
 17. nová náboženská hnutí
 18. rizikové sexuální chování
 19. příslušnost k subkulturám
 20. domácí násilí
 21. hazardní hraní
 22. dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j.: 14423/99-22)

- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT-43301/2013)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10194/2002 –14)

související normy: *Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny - platné znění od 1. 1. 2015 – více o ohlašovací povinnosti školy)*

- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, (č.j.: 25884/2003-24)

související norma: *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. platné znění od 1. 6. 2015*

- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č.j.: 37 014/2005-25)

4. Zmapování situace pro vytyčení cílů

Základní škola Brodek u Přerova – k 1. 9. 2022:

I. stupeň: 114 žáků

II. stupeň: 104 žáků

počet žáků celkem: 218

počet pedagogických pracovníků: 24

ředitelka školy: Mgr. Jana Svobodníková

zástupce ředitelky: Mgr. Milan Vráblík

školní metodik prevence pro I. st.: Mgr. Zuzana Tesařová

školní metodik prevence pro II. st.: Mgr. Milan Vráblík

výchovný poradce: Mgr. Eva Králová

koordinátor pro enviromentální výchovu: Mgr. Kateřina Ghodki Idríková

Cíle programu:

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže se v tomto školním roce zaměřuje především na aktivity v oblastech prevence:

1. návykové látky
2. rizikové chování v dopravě
3. poruchy příjmu potravy
4. alkohol

5. syndrom CAN
6. školní šikanování
7. kyberšikana
8. homofonie
9. extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
10. vandalismus
11. záškoláctví
12. krádeže
13. tabák
14. krizové situace spojené s násilím
15. netolismus
16. sebepoškozování
17. nová náboženská hnutí
18. rizikové sexuální chování
19. příslušnost k subkulturám
20. domácí násilí
21. hazardní hraní
22. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS.

Další cíle:

- Dobrá informovanost všech žáků školy v oblasti sociálně patologických jevů.
- Systematická výuka a výchova žáků ke zdravému životnímu stylu.
- Vytvoření dostatečného zázemí k trávení volného času v prostorách školy.
- Podpora vlastních aktivit žáků a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností.
- Začleňování méně průbojných žáků do kolektivu, odstranění nevhodného chování mezi žáky.
- Zapojení celého pedagogického sboru školy do systému prevence
- Aktivní spolupráce s rodiči žáků, otevřenost vůči veřejnosti

5. Přehled preventivních aktivit:

PRO ŽÁKY:

a) ve výuce pro jednotlivé ročníky

I. stupeň

V rámci hodin **PRV, ČJ, PČ, TV** zařadit 1hodninu měsíčně.

V hodinách **ČJ** využívat ve všech ročnících 1. stupně dramatizaci nácviku asertivního chování, posilovat pravidla slušného chování, sebeuvědomování, základů etické výchovy.

V hodinách **PČ** zdůraznit nutnost osobní hygieny.

V hodinách **VV** se zaměřit na správnou výživu, plakáty proti drogám, kouření, alkoholu.

V hodinách **TV** posilovat zdatnost, otužování a sebeuvědomění dítěte.

1. ročník

Září – Vztahy mezi spolužáky, vhodné chování ve škole a k ostatním; Zdravá výživa; Bezpečná cesta do školy, seznámení se základními pravidly silničního provozu

Říjen – Nebezpečné osoby, správné chování k cizím lidem; Význam ovoce pro zdraví

Listopad – Rodinné vztahy; Význam udržování pořádku pro život

Prosinec – Rodinné vztahy

Leden – Ochrana vlastního zdraví; Správné chování ke spolužákům a kamarádům; Hygiena těla; Zdravá strava, důležitost pravidelného stravování, základní stravovací návyky; Pomoc jinému při drobných úrazech a přivolání dospělého, popř. lékaře

Únor – Oblékání a zdraví; Význam zeleniny a ovoce pro zdravý růst a vývoj

Březen – Důležitost dodržování pravidel, zásady bezpečného chování v přírodě

Duben – Správný harmonogram dne

Květen – Ochrana přírody, správné chování v přírodě; Plánování volného času, pravidla bezpečnosti při práci, význam a ocenění práce ostatních lidí

Červen – Ochrana přírody, zásady chování k přírodě, vhodné oblečení a obuv do přírody, ochrana před klíšťaty; Správná ochrana proti slunci

2. ročník

Září - Bezpečná cesta do školy, přecházíme přes silnici

Říjen – Nebezpečné osoby a jak se před nimi chránit

Listopad – Zdravá výživa – ovoce a zelenina

Prosinec – Vztahy mezi spolužáky, chování ve škole, šikana

Leden – Zdravé zuby, správné čištění a ústní hygiena

Únor – správné hygienické návyky, dostatek spánku, škodlivost nadměrného pobytu u počítače a s mobilem

Březen – Nebezpečné návykové látky a jak je odmítnout

Duben – Bezpečná jízda na kole, používání helmy, správně vybavené kolo

Květen – Vyvážená strava, potravinová pyramida, zásady hygieny při jídle

Červen – Ochrana přírody, zásady chování v přírodě, správné oblečení a obutí do přírody, ochrana před klíšťaty.

3. ročník

Září – Bezpečnost na silnici

Říjen – Cizí lidé, Rodina – vztahy

Listopad – Dopravní výchova

Prosinec – Nebezpečí škodlivých látek

Leden – Nemoci, ochrana před viry

Únor – Správná výživa, racionální strava

Březen – Péče o životní prostředí

Duben – Chráníme přírodu

Květen – Pečujeme o své tělo – osobní hygiena, pravidla slušného chování

Červen – Žijeme zdravě – zdravý životní styl

4. ročník

Září - chování a bezpečnost školáka

Říjen - riziko cizího chování a jednání, ochrana, obrana, modely chování

Listopad – zdravý životní styl - práce, volný čas, spánek

Prosinec - rodina

Leden - sebeobsluha, hygiena, životospráva

Únor - zdatnost, dopravní výchova

Březen - ochrana přírody, ekosystémy

Duben - naše planeta Země, Den Země, průkaz malého cyklisty

Květen - plánování práce a volného času, učit učit se

Červen - zásady a jejich dodržování, kamarádství , rodina, chování a jednání ve společnosti a v přírodě

5. ročník

Září – cesta do školy -bezpečnost, chování dětí v budově školy a o přestávkách

Říjen - pravidla slušného chování a vystupování na veřejnosti, upevňování vzájemných vztahů

Listopad – zdravý životní styl-správná výživa, hygiena, vhodné oblékání, sport a pohyb

Prosinec – ochrana zdraví z nachlazení, otužování, posilování organismu cvičením

Leden – nebezpečnost a ochrana proti drogám, kouření a alkoholu

Únor - asertivní chování, pravidla slušného chování, základy etické výchovy

Březen – zdravé zuby, ústní hygiena, dostatek spánku

Duben – bezpečnost jízdy na kole, vhodná výbava, oblečení

Květen -pobyt v přírodě, ochrana (slunce, klíšťata)

Červen – ochrana přírody, zvířat, chování v přírodě

V hodinách **ČJ** využívat ve všech ročnících 1. stupně dramatizace nácviku asertivního chování, posilování pravidel slušného chování, sebeuvědomování, základů etické výchovy.

V hodinách **PV** zdůraznit nutnost osobní hygieny.

V hodinách **VV** se zaměřit na tvoření plakátů propagujících správnou výživu, plakáty proti kouření a pití apod.

V hodinách **TV** posilovat zdatnost, otužování a sebevědomí dítěte.

Ve všech ročnících 1. stupně zařazovat program „**Děti a jejich práva**“ (práce se slabikáři „Dětská práva - Vím, co smím?“).

II. stupeň

V rámci všech vyučovacích předmětů přiměřeně věku zprostředkovávat poznatky o rizikovém chování a jeho následcích.

PŘ, CH, Vko, VkZ

- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Správné nastavení žebříčku hodnot
- Výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních (šíření návykových látek, rizikové chování v oblasti sexu, problém týrání, šikany, zneužívání)
- Základní informace o návykových látkách a jejich působení na organismus, znalost důsledků užívání

- Rozvoj pozitivního obrazce sebehodnocení, zvyšování sebedůvěry, sebeuvědomování, umění odmítnout negativní vlivy
- Význam přátelství, umění pomoci, kladné vzory, vztahy v rodině, mezi vrstevníky
- Výchova proti xenofobii a rasismu
- Sexuální výchova
- Správné postoje ke závislostem na médiích, elektronice – netolismus, hazardní hraní apod.
- Ochrana životního prostředí
- Etická výchova
- Opatření k prevenci násilí a šikanování mezi žáky a posilování pozitivního klimatu v jednotlivých třídách i ve škole

Uplatňování zmiňovaných témat v ostatních předmětech:

VV

- správná výživa
- proti návykovým látkám
- příroda
- můj portrét

ČJ (slohové práce)

- „Proč neberu drogy“
- „Můj volný čas“
- „Co pro mě znamená přátelství“

TV

- sportovní dny, kroužky, turnaje, školní soutěže v atletice, dopravní soutěže, lyžařský výcvik, fotbalová liga

Další předměty

- prezentace výrobků, ekologické výstavy, soutěže
- posilování kamarádkých vazeb a vzájemné tolerance

b) preventivní programy a další preventivní aktivity na školní rok 2022-2023

plánované preventivní programy:

1. pololetí:

Preventivní programy - PPP Přerov (Mgr. Kubíková):

Nový kolektiv (6.A tř.) – 7. 10. 2021

Nový kolektiv (6.B tř.) – 7. 10. 2021

Preventivní programy - Krajská hygienická stanice Olomouc (Mgr. Strnisková):

Jíme zdravě, pestře, hravě (3. tř.)

Buď HIV negativní, chraň svůj život (8. tř.)

Buď HIV negativní, chraň svůj život (9. tř.)

Preventivní programy školní psycholožky (1. - 9. roč.)

Vzpouza úrazům – VZP (5. - 9. roč.)

2. pololetí:

Zdravá pětka

Veselé zoubky

Preventivní programy Kappa Help (1. - 9. roč.)

Preventivní programy Městská policie Přerov a Policie ČR

ČČK – mimořádné situace, pan Zavadil

Branný den

Preventivní programy školní psycholožky (1. - 9. roč.)

Možnost realizace dalších akcí dle aktuální nabídky v průběhu celého školního roku.

Další akce je možno nalézt v **Plánu akcí ZŠ Brodek u Přerova:**

Koncert Abrakamuzika

Mikulášský den

Mikulášský běh

Slet čarodějnic

Cyklovýlet

Barevný týden

Plavecká soutěž v Majetíně

Pohádková noc

Atletické závody ve Velkém Týnci

Pěvecká soutěž „Slavíci z Přerova“

Přebor v malé kopané

Recitační soutěž

Den dětí v Císařově-hry a sport

Výtvarná soutěž

Jezdecký den

Matematická soutěž „Klokan a Klokánek“

Turistické vycházky s ekologickým zaměřením

Dopravní soutěž

Návštěva BIOS v Přerově

Návštěva Muzea J.A. Komenského v Přerově

Návštěva Olomouce-Arcidiecézní muzeum

ZOO Olomouc, bot. zahrada a skleníky

Návštěva DPS-Den matek-besídka

Beseda s policií

Beseda se zdravotníkem-první pomoc

Besedy v místní knihovně

Pasování na čtenáře

Vánoční tradice a zvyky-jarmark

Velikonoce-Řemesla Olomouc

Návštěva filmového představení 2x

Návštěva divadelního představení 2x

Návštěva Divadla hudby v Olomouci

Návštěva loutkového divadla

Školní akademie

Úklid biokoridoru v Brodce u Přerov

ŠD - II. oddělení - Projekt Kamarádi

c) nabídka zájmové činnosti ve školním roce 2022-2023

Školní družina - 2022/23

Den	Název kroužku	Řídí, vede	Čas
Pondělí	Pohybové hry	Bařinková J.	15.00 – 16.00 hod
Středa	Výtvarný kroužek	Schwarzbergerová I.	15.00 – 16.00 hod

Základní škola - I. stupeň - 2022/23

Den	Název kroužku	Řídí, vede	Čas
Úterý	Volejbalová příprava	Mgr. Ottová H., Mgr. Králá D.	15.00 – 16.00 hod

Základní škola - II. stupeň - 2022/23

Den	Název kroužku	Řídí, vede	Čas
Čtvrtek	Finanční gramotnost	Jančíková St.	14.00 – 15.00 hod
dle potřeby	Příprava na přijmačky ČJ	Mgr. Králová E.	dle potřeby
dle potřeby	Příprava na přijmačky M	Mgr. Skulová J.	dle potřeby

Kroužky vedené externími spolupracovníky - 2022/23

Den	Název kroužku	Řídí, vede	Čas
Pondělí	Mažoretky	Rygálová	16.30 – 18.00 hod
Pondělí	Mažoretky	Gábová	18.00 – 19.30 hod
Úterý	Fotbal - ml. žáci	Složil	16.00 – 17.15 hod
Úterý	Fotbal - st. příprava	Kudlička	17.15 – 18.15 hod
Úterý	Rope Skipping - začátečníci	Štefanová	18.15 – 19.15 hod
Středa	Mažoretky	Rygálová	16.00 – 17.30 hod
Středa	Fotbal - ml. příprava	Stejskal	17.30 – 19.00 hod
Čtvrtek	Fotbal - ml. žáci	Složil	16.00 – 17.30 hod
Čtvrtek	Fotbal - st. příprava	Kudlička	17.30 – 19.00 hod
Pátek	Mažoretky	Hebelková, Tkadlecová	15.00 – 16.30 hod
Pátek	Mažoretky	Hebelková, Tkadlecová	16.30 – 18.00 hod
Pátek	Rope Skipping	Štefanová	18.00 – 19.00 hod

PRO RODIČE A VEŘEJNOST:

- informovanost o preventivní strategii školy a preventivních aktivitách (např. v ŽK, prezentace na webu školy, Brodecký zpravodaj)
- třídní schůzky, web
- osobní dopisy
- metodické materiály, letáčky
- informační nástěnky na obou budovách školy
- informovat Radu rodičů o PPP a získat jejich podporu pro realizaci preventivních programů – zapojení rodičů do organizace akcí
- přizvání rodičů na celoškolských akcích (např. školní akademie, den otevřených dveří apod.)

6. Pedagogové a další pedagogičtí pracovníci školy

Předávání informací minimální prevence:

Informace z každodenní praxe si předáváme na pravidelných pracovních týdenních a měsíčních poradách, na čtvrtletních pedagogických poradách, ale i běžně při každodenním scházení nejen ve sborovně – prakticky všude.

Cíl: Motivace ke spolupráci, prezentace akcí, informace o efektivitě, burza nápadů.

Schránka důvěry pro děti a rodiče:

a) Schránka důvěry na chodbě školy – nachází se v 1. patře vedle nástěnky prevence. Vzkaz může žák napsat na papírek a prostě jej tam jenom vhodit. Pokud se nepodepíše, tak se věc bude řešit jen v obecné rovině.

b) Elektronická schránka důvěry – odkaz se nachází na webových stránkách školy:
www.zsbrodek.cz

c) QR kód – pro ty, kdo mají v mobilu QR čtečku

Konzultační hodiny školního metodika pro žáky: kdykoliv v ředitelně nebo kabinetě dějepisu.

Další vzdělávání:

Podle nabídky školení a seminářů OPPP i dalších nabídek.

- účast na pracovních seminářích „Setkání školních metodiků prevence“ - Vráblík, Tesařová
 - plánovaný kurz – Studium pro školní metodiky prevence sociálně patologických jevů (250)
- Ostatní akce řešit nárazově podle finančních možností školy a časových možností zájemců.

Spolupráce se školním psycholožkou - Mgr. Magdaléna Krybusová (ve škole je ve středu a v pátek)

7. Prevence školní šikany a postup při jejím výskytu

(Škola vypracovala přílohu Organizačního řádu školy – **Směrnice k prevenci rizikového chování** – č.j. 519/2010 s účinností od 25. 11. 2020)

A) Plán proti šikanování - prevence proti školní šikaně

Definice šikany:

Šikanování je rizikové chování, při němž je zejména omezována osobní svoboda, svoboda rozhodování, je ponižována lidská důstojnost a čest, mnohdy je obětí ubližováno na zdraví či majetku. Jednou z možných forem šikany je i kyberšikana.

Školní klima: podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky (a mezi žáky a učiteli) a předcházení všem náznakům násilí a šikanování. Mapování školního klimatu a klimatu tříd pomocí plošného testování.

Příprava třídních učitelů: vytvářet produktivní prostředí a dobré sociální klima třídy vytvářet pocit bezpečí každého jedince a jeho začlenění do třídního kolektivu. V tomto směru třídní učitel cíleně pracovat se svou třídou, vést třídnické hodiny. Učitel pracuje se skupinami dětí tak, aby k šikanování docházelo pouze v míře, která je z pozice učitelů neovlivnitelná anebo téměř nedocházelo.

Úloha jednotlivců: jednotliví zaměstnanci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí) svým jednáním podporují vznik prostředí nepřátelského šikaně a naopak potlačují sebemenší náznaky vzniku prostředí, které by pro šikanu mohlo být příznivé

Vytvoření týmu: vzdělávání pedagogických pracovníků v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Takto vzdělaní pracovníci vytvoří tým zabývající se prevencí a problematikou šikanování. Školní metodik prevence spolu s ředitelkou školy se bude

zabývat monitorováním a vyšetřováním šikany ve škole. Tým bude dále zajišťovat monitoring, vyšetřovat a navrhnout řešení v těch případech, kdy možnosti třídních učitelů jsou vyčerpané.

Školní specialista: Školní metodik prevence by měl být vyškoleným specialistou pro poskytování první pomoci, ve správném postupu vyšetřování a vedení dokumentace. Za tímto účelem je mu umožněno vzdělávání v kurzu *Studium pro školní metodiky prevence sociálně patologických jevů (250)*

Zmapování sítě: síť navazujících institucí a pomocných fyzických a právnických osob (např. o.s.KAPPA-HELP, centrum sociální prevence Přerov, P-centrum Olomouc, školní psycholožka)

Komunikace se žáky: společné postupy při informování žáků o jevu šikanování a jak se před šikanováním mají chránit

- podporují solidaritu a toleranci
- podporují vědomí sounáležitosti
- posilují a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňují spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt
- rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.
-

Komunikace s rodiči: Nezbytné je informovat rodiče o šikaně prostřednictvím třídních schůzek, soukromých pohovorů a dopisu s doporučenou literaturou (Kolář, M. Bolest šikanování). Rodiče informujeme, co mohou dělat, když je jejich dítě obětí nebo jiným aktérem šikany, jak to poznají a co mohou v takovém případě očekávat od školy.

Preventivní programy: Pořádání preventivních programů, besed a ořednášek vede ke správnému postoji k šikaně. Žáci se učí slušnému chování a kladným vzájemným postojům, vědí jak šikanu řešit a s kým.

B) Krizový plán školy - jednotný a správný postup v situaci, kdy k šikaně dochází

Vymezení kompetencí pracovníků školy při prevenci a řešení šikany

- Všichni zaměstnanci školy: sledují chování žáků a reagují na projevy ubližování a zastavují je. Zachytí-li varovné signály ubližování, informují o tom třídního učitele.
- Pedagogové: sledují chování žáků a reagují na projevy ubližování a zastavují je. Zachytí-li varovné signály šikany, informují o tom třídního učitele. Zaznamená-li kdokoliv

z pedagogů stížnost či podezření na šikanu, informaci od oznamovatele či oběti, vše zapíše a informuje třídního učitele a školního metodika prevence

- Třídní učitel: sleduje vztahovou atmosféru ve třídě a využívá třídnických hodin a dalších aktivit k jejímu formování. Vede individuální rozhovory se žáky při řešení problémů, komunikuje s rodiči. Zaznamená-li stížnost či podezření na šikanu, informaci od oznamovatele či oběti zapíše a informuje školního metodika prevence.
- Školní metodik prevence: vyhodnotí situaci, informuje ředitele školy (ŘŠ).
- Výchovná komise – intervenční tým školy: Pro řešení šikany se ustanovuje tým ve složení ředitelka, tř. učitelka, školní metodik prevence (případně výchovná poradkyně nebo školní psychologka dle dostupnosti na pracovišti)

Oznámení varovných signálů a podezření na šikanu:

a) Osobně - V případě zachycení varovných signálů či podezření na šikanu se žáci nebo zákonní zástupci mohou osobně obrátit na tř. učitele, každého pedagogického zaměstnance, školního metodika prevence (zást. ředitelky) nebo ředitelku školy

b) Plechová schránka důvěry – žáci i rodiče mohou využít plechovou schránku důvěry umístěnou v 1. patře budovy II. st.

c) Webová aplikace Schránka důvěry umístěná na webu školy:

<https://www.schranka-duvery.cz/schranka/0785d9e4>

d) Email na tř. učitele

e) Email vedení školy: zs.brodek@volny.cz

Při výskytu školní šikany využívá naše škola tyto 2 doporučení:

- **Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních (č.j.: MŠMT 21291/2010-28) – Příloha č. 6 Školní šikana (2020)**
- **Metodické doporučení PPP a SPC Olomouckého kraje k postupu řešení šikany ve školách a školských zařízeních - 3 kroky kvalifikované pomoci:**

1. Diferenciální diagnostika – odlišení šikany od jiných, nevhodných, podobných fenoménů

→ **Rozhovory s těmi, kteří na šikanování upozornili.**

Cílem tohoto rozhovoru je zjištění potřebných informací - co se děje, popis ubližujícího chování, kdo jsou aktéři, komu je ubližováno.

→ Posouzení, zda se jedná o šikanování, škádlení nebo jiné nevhodné chování:

Na úplném počátku, když se k nám dostanou signály o možném ubližování silnějšími slabším, musíme co nejdříve vyhodnotit situaci a posoudit, zda se jedná o šikanu, či nikoliv.

Charakteristika šikany dle metodického pokynu MŠMT (č.j. MŠMT-21149/2016, z čl. 2 odst. 1):

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepřijemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Znaky šikanování:

- Musí být přítomno **fyzické** nebo **psychické ubližování**.
- **Záměrnost ubližování** – je patrný záměr ponižit či ublížit?
- Je to **opakované**.
- **Zacílené ubližování** na konkrétního jednotlivce nebo na konkrétní skupinu.
- **Nepoměr sil** – je zde viditelný nepoměr sil a to nejen fyzických, či může se vůbec oběť efektivně bránit?
- **Snižování lidské důstojnosti** – je zde patrný prvek ponižení?

→ Zorganizovat setkání intervenčního týmu školy, informovat zúčastněné o nastalé situaci. Dohodnout se na organizaci šetření a konkrétních úkolech jednotlivých členů týmu.

→ **Rozhovory s oběťmi.**

Cílem tohoto rozhovoru je zjištění potřebných informací, podpora a zabezpečení ochrany oběti. Současně je cenným informačním zdrojem pro volbu vhodných svědků – těch, kteří neubližují, event. kteří se oběti zastávají.

Oběti se nikdy neptáme: Proč? (sama hledá odpověď na tuhle otázku, nechceme ji podpořit v jejích pochybnostech a pocitech viny!)

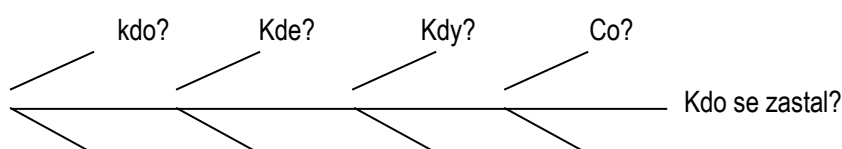
2. Vnitřní diagnostika – zmapování

→ **Rozhovory se svědky.**

Vedeme individuální rozhovory, při každém z nich hovoříme vždy pouze s jedním svědkem.

Cílem rozhovoru je ověření, rozšíření a konkretizování již získaných informací.

Potřebujeme zjistit:

Jak často? Jak dlouho? Jakým způsobem? Jaký to má vývoj?

Svědků se můžeme ptát i na možné motivy ubližujícího chování – z jakého důvodu ubližují, co tím podle jejich názoru aktéři získávají.

Sem patří i rozhovory s kolegy ze školy - cílem rozhovoru je rozšíření, doplnění a konkretizování sebraných informací.

Svědky i pedagogy upozorníme na nutnou diskrétnost – ochrana oběti!

→ Posouzení závažnosti

Snažíme se dopátrat, zda se jedná o šikanu **počáteční** (1.-3.stádium) nebo **pokročilou** (4.,5. stádium).

Podrobný popis stadií naleznete v Metodickém pokynu MŠMT, č.j. MSMT 21149/2016, příloha 1.

Kritéria závažnosti:

Hlavní kritéria:

- **Otevřenost v komunikaci a míra rozrůzněnosti postojů k ubližování** – ochota či neochota oběti či svědků hovořit o tom, co se děje; konkrétnost či nekonkrétnost informací a formulací, zda ostatní sympatizují s agresory nebo jejich chování odsuzují; zda mají všichni nápadně stejný pohled na situaci ve třídě apod. Čím vyšší stádium, tím menší otevřenost, konkrétnost a ochota se k situaci vyjadřovat; uniformita názorů.
- **Četnost a intenzita útoků.**

Další kritéria:

- **Doba trvání.**
 - **Počet aktérů** – počet obětí i agresorů.
- Po vyhodnocení závažnosti situace je potřeba zvážit, zda jste jako škola schopni sami kompetentně šikanu řešit, anebo jestli požádat o pomoc zvenčí (např. PPP, SVP aj.).
- Pokud si s čímkoliv nejste jistí, konzultujte stávající informace s metodikem prevence v PPP.

3. Řešení šikany

→ **Rozhovory s agresory.**

Hovoříme vždy pouze s jedním agresorem.

Cílem tohoto rozhovoru je vždy ukončení probíhajícího ubližování. U spolupracujícího agresora lze začít pracovat na pochopení nevhodnosti jeho chování a převzetí zodpovědnosti. Domluvit se na dalším postupu. U

nespolupracujícího agresora jde jen o oznámení, že o ubližování víme, že nebude pokračovat. Pokud ano, budou následovat další opatření a kroky k tomu, aby ubližování bylo zastaveno. Dále ho seznámíme s dalším postupem a sankcí.

Pokud se rozhodnete, že rozhovory by Vám neměly posloužit jen pro získání informací o situaci ve třídě, ale chcete je využít už jako začátek řešení problémů ve vztazích ve třídě, je možné využít rozšířenou variantu:

→ **Individuální rozhovory se všemi žáky třídy** (nejdřív vhodní svědci, pak oběti, všichni ostatní a nakonec agresor).

Rozhovory se všemi dětmi ze třídy jsou diagnostikou vztahů, získáme z nich popis ubližujícího chování a role jednotlivých žáků a zároveň jsou už součástí „ozdravného procesu“. Všichni žáci dostanou prostor se vyjádřit k dění ve třídě – jak vnímají situaci ve třídě, co se jim líbí, co jim nevyhovuje. Ptáme se na přítomnost ubližování ve třídě a konkrétní informace o něm. Konec rozhovoru směřujeme prognosticky - co by potřebovali změnit a jak se oni sami na změně mohou podílet apod.

Cílem rozhovorů je poskytnout každému stejný a bezpečný prostor se k situaci ve třídě vyjádřit, být stejně důležitý při plánování dalšího řešení. Zároveň nám umožní získat přesnější a podrobnější obraz chování a vztahů ve třídě a postojů jednotlivých žáků.

Rozhovor s obětí spojený s popisem ubližujícího chování je pro ni emočně náročný a měl by proběhnout pouze jedenkrát, aby oběť nebyla zbytečně retraumatizována. Přistoupíme-li k rozhovorům se všemi žáky třídy a rozhovor s obětí už proběhl dříve, pak využijeme tento rozhovor k získání informací, jak se nyní cítí ve třídě, zda jsou účinná ochranná opatření a k opětovnému vyjádření podpory.

Charakter rozhovoru s agresory je v tomto případě určen mírou závažnosti šikany a jejich ochotou spolupracovat.

V obou variantách pak následují tyto kroky:

→ **Rozhovory s rodiči agresorů nebo výchovná komise.**

Cílem tohoto kroku je informovat zákonné zástupce o chování jejich dítěte, které ubližovalo. Informovat o zjištěních a závěrech školy a zastavit ubližování. Jde konkrétně o to vymezit, jak bude škola a zákonní zástupci dále postupovat, aby se situace neopakovala. V případě potřeby nasměrovat k odborné péči (SVP, PPP, psycholog, psychoterapeut, psycholog aj.).

Výchovná komise:

- složení výchovné komise: zástupce vedení školy; ten, kdo vedl šetření – většinou školní metodik prevence; třídní učitel zasažené třídy; zákonní zástupci; samotný žák.
- doporučený postup: seznámení rodičů s výsledky šetření, postupné vyjádření všech pedagogů, vyjádření žáka-agresora, vyjádření rodičů, seznámení rodičů a žáka se závěry komise – navržená opatření a sankce.

Sankci rozumíme opatření, která mají za cíl zastavit ubližování a zjednat nápravu. V některých případech může být účinnou sankcí už samotný rozhovor se žákem a se zákonnými zástupci. Při udělování výchovných opatření postupujte dle školního řádu. V úvahu přichází napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížení známky z chování podmíněné vyloučením a vyloučením ze studia na střední škole - dle závažnosti případu a situace. Realizace individuálního výchovného plánu agresora. Doporučení odborné péče – SVP, DÚ aj.

Dopustí-li se agresor hrubých opakovaných slovních a úmyslných fyzických útoků, nebo v případě, že rodiče odmítají kontakt a spolupráci se školou, oznámí škola tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí (jde-li o nezletilého).

Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR.

→ **Rozhovory s rodiči oběti.**

Cílem setkání je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních, postupech a dohodnout se s rodiči o vzájemné informovanosti. Vzhledem k hloubce traumatu je vhodné doporučit další specializovanou péči (dětský psycholog, psychoterapeut, psychiatr aj.).

Rozhovor se zákonnými zástupci oběti slouží především k uzavření celého procesu a zabezpečení další péče o traumatizované dítě.

→ **Informování ostatních rodičů.**

Cílem setkání je rodiče informovat o zjištěních, závěrech školy a oznámit další opatření a postupy, konkrétní podobu práce s nápravou vztahů ve třídě a dohodnout se s rodiči o vzájemné informovanosti.

Součástí řešení musí být **nastavení ozdravných mechanismů** pro všechny, kteří se šikany účastnili, a dále pro celou skupinu (ostatní ze třídy). Pro nápravu situace ve skupině je potřeba **pracovat s celým třídním kolektivem**.

→ **Práce se třídou.**

Žákům sdělit výsledky šetření v obecné rovině – že docházelo k ubližování, jakou formou, že se škola proti takovému chování vymezuje – nikdo a nic nedává právo ubližovat druhému člověku. Škola podnikla patřičné kroky, aby ubližování nepokračovalo. S těmi, kteří ubližovali, bylo jednáno individuálně a sankce byly uděleny dle školního řádu. Cílem je zastavit ubližování, aby se už neopakovalo. Vyzvat žáky k všímavosti, aby nebyli lhostejní

k dění ve třídě. Zdůraznit, že každý má právo na ochranu před fyzickým nebo psychickým násilím a připomenout, na koho se mohou obracet v případě potíží. (TU, ŠMP, kdokoliv z pedagogů, schránka důvěry...). Za vyřešenou situaci udělat pomyslnou „tlustou čáru“ a zaměřit se na budoucnost – zlepšení vztahů ve třídě.

Vlastní následná práce se vztahy ve třídě by se měla zaměřit na zpracování tématu ubližování - co se dělo, jak, jaké byly důsledky, jaký vliv to mělo na prožívání a atmosféru ve třídě a hledání možností, aby se takové jednání již ve třídě neopakovalo.

Ochranná opatření jsou nesmírně důležitá v rámci celého procesu řešení šikany ve škole. Jsou podstatná nejen kvůli zajištění bezpečí všech žáků, ale také z důvodu možnosti získávat relevantní informace a umožní nám žákům efektivně pomoci.

Od prvního okamžiku, kdy se o šikanování nebo podezření na šikanování dozvíme, po celou dobu vyšetřování a následného řešení je nutné zajistit všem zúčastněným adekvátní míru ochrany.

- Ujistění o naší podpoře. Vyslovujeme nesouhlas s tím, co se děje.
- Ochrana informací a zdroje informací - neprozrazujeme ty, kteří nám informace sdělili, ani informace samotné.
- Spolupráce se zákonnými zástupci oběti - dobrá informovanost rodičů oběti.
- Předávání si informací mezi kolegy – diskrétnost!
- Zvýšený dohled nad zasaženou třídou; monitorujeme situaci ve třídě, riziková místa a rizikové situace.
- Ve zvlášť závažných případech lze sáhnout i po uvolnění z výuky.
- Podpora k tomu se na nás znovu obrátit ve chvíli ohrožení.

Nesmíme zapomínat, že je nutné chránit nejen oběti, ale každé dítě a tím vlastně celou skupinu zasaženou šikanováním. I ti, co ubližovali, jsou v ohrožení, pokud bychom vyrazili informace a ty byly zneužity k odplatě.

Další nezbytnou věcí je o všem vést **pisemné záznamy** - o celém postupu šetření a řešení, o konkrétních rozhovorech, všech získaných informacích, konzultacích atd. (v zápisu je dobré zaznamenat konkrétně: kdo byl na setkání přítomen; popis řešené problematiky – konkrétní informace; navržená opatření, závěry (kdo, co, kdy apod.); doporučení (co by bylo vhodné dále); datum případné kontroly závěrů a doporučení + kdo zodpovídá.

Usnadňuje to nejen orientaci v dalším postupu, ale je to i důkazem aktivního postupu školy v daném případě.

Za PPP a SPC OK zpracovaly:

Mgr. Hana Prejďová, oblastní metodik prevence RCH, pracoviště Šumperk

Mgr. Irena Oršulíková, oblastní metodik prevence RCH, pracoviště Přerov

Použité zdroje:

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016).

Čáp David. Šikana ve školní třídě. In Kabiček P., Csémy L., Hamanová J. a kol. (2014). Rizikové chování v dospívání. Praha: Triton.

Janošová P., Kollerová L. (2016). Psychologie školní šikany. Praha: Psyché.

Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Vágnerová, K. (2009). Minimalizace šikany. Praktické rady pro rodiče. Praha: Portál.

Aisis. Bezpečné klima ve třídě.

<http://www.prevence-info.cz/>

www.minimalizacesikany.cz

<https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/odborna-knihovna/sikana-aneb-jak-to-funguje-ve-tride-phdr-david-cap-14998.html>

8. Postup školy při výskytu a zneužívání návykových látek ve škole

Znění informace pro rodiče:

V případě, že selhala preventivní opatření školy a v podezření, že žák zneužívá návykové látky, škola (třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, atd.) dle svých odborných možností:

1. Provede diskrétní šetření, pohovor s dítětem

Doporučí mu rozhovor s odborníkem, zpočátku třeba přes linku důvěry, zprostředkuje mu kontakt s odborníky z OPPP, krizového centra apod. V případě možné nedůvěry v pracovníky školy doporučí pomoc odborníků OPPP, sociálních kurátorů, nebo pracovníků KKC.

2. Při potvrzeném důvodném podezření:

a) Škola kontaktuje rodiče, event. zákonné zástupce

V případě negativní reakce rodičů na sdělení skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči:

b) Škola uvědomí sociální odbor (možnost akutního ohrožení zdraví, nebezpečí předávkování)

V akutním případě, po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování, ředitel školy dle pokynu ministra:

2. uvědomí rodiče a zároveň kontaktuje zdravotnické zařízení
3. uvědomí Školský úřad
5. uvědomí oddělení péče o dítě, oddělení soc. prevence

V případě dealerství nebo porušení §217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče oznámí řed. školy věc Policii ČR (možno i přes oddělení péče o dítě).

Přiměřené represivní nástroje

Ředitelství školy bude kontrolovat dodržování zákona č. 37/89 Sb. o ochraně před alkoholismem a toxikomaniemi, včetně plnění oznamovací povinnosti. Na pracovišti je zakázáno požívat alkoholické nápoje.

Represivní postih při projevech sociálně patologického chování je zakotven ve vnitřním řádu školy.

Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních - vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování

- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a městskou policií)
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- na základně průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření. Pokračovat v osvětě v rámci hodin OV, RV, třídnických hodinách atd.
- dovednost volby správné životosprávy - poruchy příjmu potravy - mentální anorexie a bulimie (blok v rámci hodin RV, videoprojekce)
- přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS (absolvování vybraných pořadů dle nabídky na základě zkušeností s jejich úrovní z minulých let.)
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠVP, lyžařského výcvikového kurzu atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tématické dny, sportovní akce, víkendové výjezdy atd.)
- široká nabídka volnočasových aktivit
- účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- ekologická výchova (návštěva spalovny odpadů, výukové programy v rámci přírodovědné stanice, zapojení do vyhlášených ekologických soutěží jako v min. letech, viz sběr plastových lahví a umělohmotných vršků apod.)
- školní časopis - dává prostor pro tvořivost žáků. Zvyšuje také zájem a povědomí žáků o dění ve škole.
- školní parlament - Rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití. Je prostorem pro zapojení žáků do organizace školy. Pravidelná setkání umožňují kontinuální práci a prevenci problémů ve třídách.

Aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost

- seznámení rodičů s PPP v rámci třídních schůzek

- nabídka konzultačních hodin třídních učitelů, výchovného poradce, školního metodika prevence
- nabídka propagačních materiálů o drogách
- seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů žáků s návykovými látkami
- na schůzkách hovořit o nebezpečí drog zejména u starších žáků, kterým rodiče povolují účast na diskotékách
- informovanost občanů prostřednictvím místního periodika o programu školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů a zdravého životního stylu

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů ve škole jsou využívány dotazníková šetření, práce třídních učitelů, připomínky dětí a školní samosprávy, schránka důvěry, třídnické hodiny, hodiny předmětů výchovného charakteru. Zjišťování je průběžné, v případě potřeby je situace řešena se školní psycholožkou nebo je přizvána pracovnice PPP nebo pracovník K - centra.

V Brodku u Přerova dne 1. 9. 2022

Mgr. Milan Vráblík

školní metodik prevence, zást. řed.

Mgr. Jana Svobodníková

ředitelka školy

8. Hodnocení PPP – Preventivního programu školy za školní rok 2021 - 2022

Připravuje se...probíhá sběr dat.